

KATEDRA SLOBODNOG UMA

**PRIZRENSKI
SUSRETI PJESNIKA**

Mladi pjesnici / Pjesme iz komšiluka

Katedra slobodnog uma

***Prizrenski susreti
pjesnika***

**Mladi pjesnici
Pjesme iz komšiluka**

2024.

Predgovor

“Katedra slobodnog uma” donosi nove ideje i metode u realizaciji svog cilja unapređenja književne kulture zajednice.

Prva aktivnost je promocija mladih i neafirmisanih pjesnika. Ideja je nastala iz jednog susreta sa čovjekom koji je napisao stihove i morao se javno “pravdati” pred drugima zašto je to uradio. Potreba ljudi da svoja osjećanja iskažu riječima sročena u stihovima je ovdje još uvijek pomalo neuobičajna. Podsticanje i ohrabrivanje ljudi da slobodno komuniciraju međusobno, da svoje emocije iskažu javno je dobro djelo. Ne treba očekivati da će svi koji pišu stihove postati veliki pjesnici ali je veoma značajno da se u njihovim stihovima prepoznaju drugi ljudi i stvore u sebi osjećaj duhovne prijatnosti.

*Druga se ideja odnosi na “Pjesme iz komšiluka”. Postoje ljudi koji se veoma lako i brzo mogu sporazumjeti. Profil tih ljudi je različit ali je interesovanje zajedničko, profil pjesnika je takav da su oni na prvom mjestu pjesnici a zatim sve ostalo. Ako pjesme iz “komšiluka” iznesemo samo kao pjesme veoma lako će ih svi razumjeti. Tolerantno društvo treba organizovati po osnovi onoga što je zajedničko a ne različito. **“Mi smo vas podijelili u narode i plemena da biste se upoznali”** Sura El-Hudžurat.*

U drugom djelu projekta donosimo pjesme koje su pisali pjesnici na albanskom, turskom i romskom jeziku. Pjesme su prevedene na bosanskom jeziku i donose ljepotu iskazane riječi i gest međusobnog poštovanje.

Katedra slobodnog uma

Po pozivu Katedre “Za mlade i neafirmisane pjesnike” svoje radove je poslalo pet kandidata : Ernesa Koljenović, Salhida Bašani Salaj, Rešat Alija, Alisa Toro i Sahid Kandić

Ernesa Koljenović, rođena 2003. godine u Prizrenu. Objavila je zbirku pjesama pod nazivom “Oči boje espressa”. Ovo je njena prva knjiga pjesama.

I ZVIJEZDE UMIRU

Oprosti mi
Ako se jednog jutra probudiš
Uz zvukove talasa
Bez mog glasa
Oprosti mi
Kad te povjetarac lagano zagrlji
I pomiluje kosu
Oprosti što to neću biti ja
Kada ti zalazak sunca oduzme dah
Svojom ljepotom
Oprosti mi što neću biti ja
Oprosti mi
Kada se noću probudiš
Sav uzrujan od noćne more

Oprosti što mog broja više neće biti, da pozoveš
Oprosti mi
Kad pogledaš u nebesko platno
I ugledaš samo mjesec bijeli
Bez ijedne zvijezde
Dešava se da zvijezde umiru
Možda sam baš i ja tu izabrala
I nestala
sa zemljinog prostranstva
I nebeskog platna
Kao ta zvijezda koja gubi sjaj
I pada
U tmninu iz koje se još uvijek
Niko vratio nije
Oprosti mi
Što neću ni ja.

POLJE SJEĆANJA

Poput piuna na šahovskoj tabli
Išla sam korak-dva naprijed
I ni jedan nazad
Nije bilo opcije za nazad
Kada se osvrnem
Vidim
Polje sjećanja
Polje ljubavi
Polje snova
Svako me polje asocijalo na tebe
Tebe, koji sada brojiš sate
A sati su predugi,
Predugi i preglasni
Čuješ otkucavanje

Koje se sa ritmom tvoga srca ujedinilo
Čuješ glas
-Polje snova bila je ona
-Polje ljubavi bila je ona
-Polje sjećanja je sada ona
Glasovi koji tvojom glavom struje
Poput nemrinog mora kada talasi snažno o stijene udaraju
Poput nevrijemena koje se satima sprema, da cijeli grad svojom kišom
potopi, i pretvori u zaboravljeni grad.
Sjediš i gledaš u sat
A kazaljka je pet minuta naprijed otišla
Još uvijek razmišljaš, stojiš, na crnom polju sjećanja
Prisjećaš se sniježnih dana
Glasnog smijeha
Toplih ruku
I sedam slova
Prisjećaš se snažnih zagrljaja
I dugih poljubaca
Pahulja na mojoj kosi
Kako se nježno tope
Očiju kakvih sreo nisi
Prisjećaš se
Prisjećaš,
Sjaja u očima
I svega što bilo je
Jer desilo se to, da je u trenu sve nestalo.

TI

Ono si što sam oduvijek sanjao,
O ženi o kojoj sam uvijek maštao
O tebi koja si sve vrijeme bila u mojim mislima, a znao te nisam.
Ti koja si u meni vatru probudila, nemoj spaliti srce moje
Koje te ludo voli
Nemoj spaliti dušu moju
Koja bez tebe ne može
Jer život bez tebe sam okusio
Život bez tebe sam bio
Crn ja
Crn život
Bez ikakvog smisla
Lutao
Bežao
Ne znam kuda
Al nikome nisam išao
Ni jedna nije ni bila blizu mene
Ni jedna nije uspjela kročiti u te tamne odaje srca mog
Koje si jedino ti osvijetlila
I vidim kako me gledaš,
S tim sjajnim kafenim očima
I vidim, vidim sve u tebi
Ceo moj život
Moja sreća
Oslikava se u tebi
U tvojim očima
U tvom srcu punom topline i ljubavi.
I jedino si ti uspjela
Uspijela uspavati
Budnog i ljutog lava
S ljubavlju tvoj S.

Salhida Bašani Salaj rođena je 1992. godine u selu Manastirica. Udata je i majka dvije djevojčice. Ljubav i nada su najveća inspiracija u njenom životu. Zato, sva njena razmišljanja, gledišta, promjene koje je doživjela, želje i molitve za okolinu, zajednicu i čovječanstvo, planira da predstavi sve zajedno.

GLASAM ZA LJUBAV

... I neka te lome,
ti cvjetaj,
kroz svaku pukotinu
pusti novu granu,
novi život,

I neka te lome, ti dalje nastavljaš,
ne pojavljuj se,
rasti
u nebo gledaj,

I neka te lome
ti se opet sastavljaš,
ne prodaj se,
borbu nastavljaš,
osmijeh sa lica ne skidaj,

I neka te lome
ali slomiti te neće,
jer ti imaš nešto što oni nemaju,
srce,
od njihove mržnje veće,

I neka te lome
ti samo cvjetaj,
I kroz svaku pukotinu
pusti još jednu granu,
još jedan život!!

UGRIZI SE ZA JEZIK

Ugrizi se za jezik
svaki put kad kreneš
da ogovoriš,
poniziš,
podcijeniš,
tu samohranu majku što nema
kuda,
što djeci je srušila dom,
ma jeli ona luda
što nije ostala,
pa po koji šamar svaka je od nas
dobila,
a nešto se trpjeti mora,
ma nije ona jedina ...

Ugrizi se za jezik jer ti ne znaš,
ne znam ni ja,
u njenim cipelama samo je ona
hodala.

Ugrizi se za jezik
svaki put kada zaželiš
da osudiš,
presudiš
patvoriš,
udovici što napolju sama je
izašla,
kao da je sve sramote svjeta
prikupila,
kao da je, ne daj Bože, nekog
ubila,
pa njoj je sada zabranjen svaki
izlazak,
grean joj svaki uzdah,
ona bi morala kući ostajati,
i sudbinu svoju oplakivati,
ma pobogu
kud smije sama krenuti...!?
Pregrizi jezik i zausti,
i njenoj sudbini ne sudi, jer ne znaš ti, a ne znam ni ja ...

Ugrizi se za jezik
svaki put kad poželiš
da zamjeriš ženi bez hidžaba,
i onoj sa,
i pijanici,
i kockaru,
političaru koji laže,
čovjeku što namaz odlaže,
i ne iskusnoj snajki,
i staroj svekrvi,
i učitelju i profesoru,
i imamu,
i doktoru,

i bilo kome ...
Zausti,
ne sudi nikome !!

Ugrizi se za jezik
manje će da boli,
manje ćeš da patiš,
jer život u trenu odluku donese
da itom ti mjerom uzvrati.

Ugrizi se za jezik
i zausti,
Jer ima Nekog što svima će
sudit
ima Jedan, Jedini
Sudija najveći,
Najpravedniji.

Rešat Alija rođen 1963. godine u Skorobišti. Godine 1982. upisuje pravni fakultet u Prištini. Živ u Diseldorfu i radi kao samostalni preduzetnik. Još iz osnovne škole pokazuje interesovanje za poeziju i slikarstvo. Zaljubljenik je rimovane poezije, smatra da jedino rimom pjesnik drugima prenosi slikovito i na jednostavan način svoja duboka osjećanja. Za njega je zavičaj (Skorobišta sa okolinom) isto što je i

korijen za jednu biljku, neiscrpan izvor životne energije.

CVRKUT PTICA U STAKOVICA

Naj miliji je cvrkut ptica,
prije podne u Stakovica.
I popodne njihov poj se čuje,
divim im se kako bruje.

Još je tu plevna, krova slamena,
Zidana je od blata i od kamena.
Ispred nje rasla trešnja visoka,
Grane pruža i preko potoka.

Na grani devojke nišaljku vezale,
Momcima su svoje pesme pevale.
Čija moma beše na nišaljka,
Tome momku verna do veka.

Staru pesmu putem su pevale,
Đurdjevdanske snove glasno su snevale.

Đurdjevo ljeto mori proljeto
Đurdjev mi travke mori bereše
Majki u skutoj mori turaše
Ocu u nedra gneteše
I kućna vrata mori kiteše

U ZAVIČAJ ...

Skoro ću tamo da putujem,
u zavičaju da Leto letujem.
Iz srca mi nesto govori,
tamo, neka ti duša odmori.
Poseti mesta detinjstva svoga,
pogledaj delić neba, Ljubižgoga.
Poslušaj ptice sto pesme sriču,
zrikavce u sumrak što umorno zriču.
Češće tamo hoću da putujem,
zavičaj srcem hoću da milujem!
Bistre vode da se tamo napijem
i da zaspim, pa da se naspijem!

U SKOROBİŠTA CVITNALO PROLJEĆE

Ka će precvetaf u
Skorobišta sljive.

I ka će se uzeljeni
naokolo trava.

Ka će zaoref,
skorobištani njive,

I potka po lživade
k`t se stava.

Ka će pripeče,
slunce jako,

I ka južina k`t vrnef kiše,
i kad osetiš lako,

Kraj put ljubičica,
ka će zamiriše.

Ka će precveta,
jagljíč cveće,

E t`k u Skorobišta,
cvitnalo proljeće.

U SUSRET 60-OJ

Prošlost još mi prošla nije
budućnost mi daleka,
sadašnjost mi se smije,
kao radost što me čeka.

Krivom linijom mog života,
juri hrabro moja mladost,
nek me strefi čak i stota,
tražim sreću, tražim radost.

Šezdeset ću punim skoro,
to me sad i ne brine,
meni život teče sporo,
kao munja kada sine.

Pred očima starost gledam,
krupno kroči prema meni,
njoj ja neću da se predam,
ni za život dragocjeni.

Mnogo ljeta još će proći,
živeću ja, sporo, brzim hodom,
stopa moja svud nek kroči
pod nebeskim plavim svodom.

Anesa Toro, rođena je 1999. godine u Kruševu (Gora). Završila je Edukativni fakultet u Prizrenu.

Na konkursu Udruženja „Divan“ iz Skoplja za mlade i neafirmirane pjesnike, njena pjesma „Otmjena tama“ osvojila je najviše bodova. Dosad je objavila zbirku pjesama „Otmjena tama“ (2021).

OTMJENA TAMA

Mrklu noć otimali su zraci Mjeseca,
iz očiju su mi san ukrali.
Pokušaj zaklona bio neuspješan.
Kako ću se zakloniti?
Zar između Sunca i Mjeseca
ljubav nije zemaljska?
Kako ću se zakloniti, ljubavi,
kad sam zaljubljena?
Kako?
Koga to noću zracima Mjesec miluje.

IZ BJEKSTVA U LJUBAV

Povučenost.
Strast.
Upoznali smo se
slučajno.
Prilično slični,

nimalo različiti.
Svi to primijetiše,
ali se nismo spoznali.
Bježeći od sebe,
ušunjala se ljubav
u tuđa tijela.

U MENI TEBE VIŠE NEGO MENE

S ljubavlju se rastaje
Dan od Noći,
Sjena od Tame.
Ne želim rastanak.
Ne, ne želim otići,
želim tebe,
tvoj zagrljaj,
osmijeh, modrozeleno oči,
tvoj pogled želim,
tvoju priču,
glas,
tvoja prsa, puls,
u meni tebe više nego mene.

DESNO JA, LIJEVO ONA

Hipotetički: prodao si kuću
da bi njoj kupio snove.
Hipotetički, slučaj dva:
prodao si običan ručni sat,
da bi meni kupio plastičnu ružu.
Zadovoljna sam bila i njome,
jer je živa bila preskupa.
Ona je htjela vidjeti te
na prosjačkom štapu,
nikad joj ništa dosta nije bilo.

A ti promrzao, bez slomljene pare.
Desna ruka daje iz ljubavi,
lijeva iz siromaštva –
desno sam ja, lijevo ona.

PREOSTALO JE

Zidni sat odbrojava vrijeme,
jednog će dana baterija stati,
generator se predaje,
zajedno sa baterijom.
Od života preostao je samo
zid do zida,
grumen do grumena,
a nas nema
i neće nas imati
jer su se nišani kilometrima razišli.

PRIZREN

Utkano ćebe od mehkane svile
grli mene ozeblu,
Prizren me ne da,
mladu me u naručje miluje.
Među jutrima,
sabahskim ezanom
i noćima ispraćenim jacijom,
grad džamija diše.
Snijegom Prizren prekriven,
Ćuprija Bistricu grije.

Sahit Kandić, rođen je 1969. godine u Metehu kod Plava, u Sandžaku. Diplomirani je pravnik, i autor nekoliko knjiga, iluzionističke brošure “Magična zabava” (2011), zbirke primjenjene poezije “Kauboј” (2012), i zbirke lirske poezije “Sandžak, ni na zemlji, nit pod njom” (2014).

JESENJA IDILA U PLANINI

Ne čuje se u praskozorje
Nestašni vrabac mali
Ni moja tamna sjen
što lagahno pluta po horizontu
Ni fijuk vjetra pod skute što mi fali

Ne čuju se u Meteh, Hridove, na Jelenku
Žubori potoka okovani injem
Ni studen skrivena u nizamskoj kuli
Ni smijeh iz sjećanja pješćane duše
A ni kolo, ljetos, svirano na fruli

Ne, ne pomalja se jutros
Ni poklekli krajolik s oreolom sunca
Na Čakor, Šabovoj Glavi, na Dijelu
Ne znam što se ne čuju sabahski ezani
Ni poetski duh, ni ratnički mladi hir
Nit samородni bljesak u oku što duši slama mir

Ne bude se jutros
Ni braća vuci, daleko, tamo
A i ja kao da nisam, no mi se čini samo

JA SAM ENIGMA

Ja sam ti enigma
Svim ljudima svijeta
Za jedne sam filozof
Za druge poeta
Treći vele da sam
Zvezdom sreće vođen
Psihijatri tvrde
Da sam lud i rođen
Ti se isto ljutiš
Pa mi tepaš zatim
Htio bih, al' ne ide
Bar jedno da shvatim
Zato ipak mislim
Nek je - šta je
Ovako je super
Samo neka traje

K DOMU U POZNU JESEN

Smrzlo sunce ko limun žut
Pozna jesen zgužvala put

Pa tjeram psovke iz sebe

Ledena stud gušu mi steže
Kišne lokve s puta bježe

A kaldrma vidik grebe

Korak mi ko guja ljuta
zagriza ostatak puta

Dome, da dođem do tebe

Suzana Sojtari je rođena 1969. godine u Prizrenu. Objavila je prvu zbirku poezije “Kameni put”. Drugu zbirku poezije objavila je 2020. godine na originalnom Engleskom jeziku pod nazivom “Pink treasure” 2020. i treću na Turskom jeziku pod nazivom “Güneş tarağı” iste 2020. godine. Njeni stihovi sa skladnim ritmom, puni su raznovrsnih slika sa puno mašte kao i različitih boja sa izražajnim doživljajem

života više ličnosti, kao i same sebe.

SAN BEZ SNOVA

San bez snova
kao život
u izmaglici nestaje
sa mokrim drvetom
u plamenu groma.
Rukama tuđim
pohlepno ukraden
jednim jedinim gutljajem
bez kucanja,
otimanjem snova,
i dok do kofera praznog
čučnuta
zatvorenih očiju snevam,
u mutnoj odaji
jecaj mučno zavija
sviralom bez tona,
pesmom koja sećanja
nikad ne briše.

U sudaru iskošenih pogleda
gordom kritikom
ne dam se
udarcem pesnice po stolu,
pod lavinom
škripavih šina
svezana ne predajem se,
pijanih pogleda
treznim se,
poslednjom iskrom snage
koju zalud sumnjivo gase
iskrom sna
koja još u meni titra.

PROLEĆNO JUTRO

Nad balkonom nagnuta
opojnu zoru proleća mirišem
u njedrima plamena,
potajnim velom ljubavi prekrivena
dok smelim krilima lasti plutam,
visoravni još zavejane prelećem
prozirnim dodirom oblaka
vodenih ruža,
prvim žarom maslačka obgrljena,
bistrim cvetom
koji nebom luts
i sad tu sam
gde silno biti želim
lepotom jutra usidrena.

Alisa Hamza Alijević

Rođena je 25. jula 1984. godine u Beogradu.

Osnovnu, srednju zubo-tehničku školu i strukovne studije završila je u Beogradu. Poreklom je Goranka. Dobitnica je mnogih književnih nagrada i priznanja. Na međunarodnim poetskim konkursima je ostvarila značajne plasmane, gdje je bila i prvoplasirana.

U Puli (Hrvatska) joj je 2023. godine uručena specijalna povelja „Vesna Španić“.

Objavila je knjigu pesama “Koren mi nebo doziva” (2022.), koja je prevedena i na engleski jezik.

Godine 2024. objavljuje zbirku “Carski rez za nevinost” koju piše paralelno sa posebnom zbirkom koja nosi goranski naziv “Gora Gorska”. Pisanje joj je zapaženo i ocijenjeno kao duboko misaono, kreativno i autentično.

Pjesme, misaoni tekstovi, prozne priče i dijelovi dnevnika su joj zastupljeni u stotinjak međunarodnih zbirki, zbornika, književnih časopisa, antologijskih zbirki; u pojedinim je i prvonagrađivana. Piše na srpskom i goranskom jeziku, služeći se slobodom usvojene leksike iz svih jezika bivših jugoslovenskih naroda, govori i francuski, engleski i ruski.

Udata je i majka, od 2008. godine živi i stvara u Luksemburgu.

ALISA VO TURSKO OSTANA

Bila ona altan neokuan,
bila od plajna mua.
Vo Tursko mlada mađir otide.
Od kamen očekni, od srce ne,
ime njezino mi dadoa mene.
Po nja me nazualje,
amanet da se take vikam mi dalje...
Daljeko više ona živuala,
vrbica svaka za nja tugalala.
Alisa vo Krstec tekra ne se vratila,
i karpa kuvetljiya za nja patila.
Zemnja šo gazila,
zad nja sua, pusta ostanala...
Ime da gi nosim, ona a zn'je,
beljki imala i nešto muje?
Ćimbilje turski a naučila,
rosna vo kuća a se skučila?
A ga vo altan okualje,
a gi mladojzi pesme turske
pualje?

KOREN MI NEBO DOZIVA

Blizu mi istok,
blizu mi je i zapad,
pa i sever i jug,
na sve strane sveta ovog,
iste me brige more,
more li more,
tako dok se ne umore.
Jedno mi drvo se otkri,

poče mi ličiti na mene,
imaše korena dva.
Jedan se nebu,
slobodi prepustio,
drugi u zemlju duboko zario.
Drvo života moga,
cisternu vode sa izvora gorskih krije,
vode - što je žedan sanja,
vode - kojom se smrtnik napaja.
Drvo moje, Koren neka mu nebo,
a ne zemlju doziva!
Neka zauvek u zanosu stabla svog
GORSKE IZVORE ČUVA!
Korena mogu, eto, biti dva,
jedan neka bude ukopan,
a drugi, varljivi, neka leti,
samo neka leti visoko, visoko...
ma, hajde, pusti korene svoje,
pusti ih da ih vide svi,
neka idu prema gore,
neka imaju krila slobode,
a drugim drži se dole,
drži se za grudnu svoju!
Hajde, hajde, uradi mi to!
Neka živi moj dom dugo,
neka premaši živote baobaba,
baobaba, što im je jedan koren gore.

CARSKI REZ ZA NEVINOST

Baš ga nisam tada htela,
zapravo ja tražih slugu,
dodeliš mi ga,
opirala sam se,
bio je jači.

Naljutih ga odbijanjem,
uze mač,
ošinu snažno,
preseče mi bez milosti
slojeve svilenog veza
na belom kožnom platnu.

Za takvu bol,
carev sluga se sažali,
ostavi mi budnost,
krišom mi daje anesteziju,
na bočici joj natpis „Mač u budnom kamenu“.
Krvnik htjede da ga za milost pogubi,
stadoh mu glasno u odbranu!

Začuh plač života,
tada sam saznala
da sam preživela
carski rez za nevinost.

Nisam se caru više nikada opirala,
zavoleh ga ludo,
nasilnik me moj naučio,
teritorija se horizontalno markira,
da zna on tačno koga bira.

Ponosnom načinio mi trasu kojom je hodao,

spomenik što mi je
u belom ožiljku vajao...
Opet pristala da me bolom muči,
navikla sam ga,
volim ga.

ČAJ OD PAHULJE

Pokrenula se,
spušta se jedna mala,
zanesena i među njima sama,
Znam da me one najmanje
uvek pitaju za velike želje.

Držim u ruci čaj,
u sigunom domu dim orijenta,
iz magije štapića,
draž iz žara u pepeo sivila...

Otisak prsta na stakljenoj čaši,
svet je u magli vremenskih linija...

A ja ti najmanja moja
hoću čaj od pahulje
da me podseti na mene,
pomeša sa izvorima brda i planina
gde se ljubav ledi u
vrhovima drhtaja.

Nemirnu reku u vrhuncu straha,
umiruje dodir tvoga pokrivanja...

Ne spuštaj se na zemlju,
čekaj da izađem,
uspori da te u pokretu igre popijem!

**Pjesnički susreti pjesnika 2024. na temu “Mladi i neafirmisani pjesnici”. Stihove govorili i diskutovali Fehmija Murati, Mersija Omerović, Suzana Sojtari, Sadik Idrizi, Arif Haliti.
02.03.2024. Moderator skupa Sadik Idrizi**

Dobitnica "Priznanja Katedre slobodnog uma" za prvu izdatu zbirku pjesama - Ernesa Koljenović

„Poznato je da bez urođenog talenta nema ni umjetničkog djela. Ukoliko čovjek nema talenta, uzalud mu sve škole i znanja. Pisanje poezije se ne može naučiti, jer se ni jedna umjetnost ne može naučiti. Pjesme nastaju u prirodnom ambijentu, neusiljeno; jednostavno teku kao nemirna rijeka.“

Sadik Idrizi

Pjesnički susreti pjesnika 2024. na temu “Pjesme iz komšiluka”. Na skupu su predstavljene pjesnici iz Albanske, Turske i Romske zajednice .

18.04.2024. Moderatori skupa Sadik Idrizi i Gazmend Beqaj

“Ima li sto ljepše od komšijskog ćaskanja bez predrasuda i bez ikakvog interesa...”

Imajući u vidu da je poezija najljepši izraz duše očekujem da će ovaj susret pjesnika i pjesme iz komšiluka imati istu tu draž i ljepotu komšijskog ćaskanja jer poezija je duša čovjeka pa stoga preko pjesme iz komšiluka danas ćemo pokušati da otvorimo dušu jedni drugima preživljavajući svu ljepotu stiha i prevladavajući ne samo komšijska već i jezična i nacionalne barijere.”

Gazmend Beqaj

Mirvete Kabashi Leku je rođena 1959. godine u selu Studenčane u Suvoj Reci. Čitaocima se predstavila sa pet tomova poezije "Flakë e Valë" (Plamen i Talas), "Gurra e Zemre" (Kamenje srca), ""Sintaksë Platonike" ("Platonska sintaksa"), Flakadana Lirie (Plameni slobode) i "Netëve pa yje" (Noći bez zvijezda), kao i sa mnogo drugim pjesmama u nekoliko antologijskih publikacija. Žive i rade u Prizrenu.

TI SI ŽIV
(Redžepu Hodži)

Rodih se
Iste godine
Sa „Žutim dolinama“
Kad je i Špend
Postao čuvar ovaca.
Tog ljeta Bardoš,
Galoš i Trumoš
Čuvali su nas od zle kobi.

„Picimulin“
Sam voljela kao prvu pjesmu
Osjećala se kao da letim
Sa „Krilima leptira“
Do „Cvijeća Frašnjeta“
I malo odahnula
U "Zemlji ruža"

Ništa nije pojačalo moju želju
Više nego dječiji san
Kada su povikali
„Ljeto”

Za 90 godina
40 duša
40 osmijeha
Ti si živ...

Kao u snu,
Stojim na Kamenom mostu
Tražim minule godine.
Bez razmišljanja
Nalazim samo Stari platan
Tamo, gdje smo uklesali naša imena.

Posmatram kako lišće drhti na vodi
Kroz Bisticu.
Pogledom uprtim visoko
povrh Kaljaje
Zamućenog uma
Sjećam se snage mladosti
I sada, u ovim godinama
Gazim preko svježine
vremena...

PADA KIŠA

Pada kiša, dolazi mrak
Iz daleka donosi riječ
Donosi poljubac, zagrljaj
Da u meni probudi mladost.

Ah, ovaj ludi san
Čini me razmaženom bebom
Ah, ovaj lutajući san
Čini me tako pijanom ženom.

Pada kiša i spušta se noć
Donosi mi poljubac, zagrljaj
Donosi riječ neku izdaleka
Da me opet vrati mladosti.

ŽIVOT LETI

Otkucaji srca
Istim ritmom su nam udarali.
Osjećaji koje smo doživjeli
Nikad nas nisu prepustili zaboravu.

Život prolazi
Vrijeme ne staje
Javlja se nostalgija
U otežanoj glavi.

Slatke uspomene iz mladosti.
Omotala sam zlatnom vrpcom
I pakujem da ih sačuvam
Kao u nekom trezoru.

Naša ljubav
Ima duboke korijene
U svijetu duša

Kod Plavog mosta
Zatvorili smo ga u sedam brava

Bacili smo ključ
Na dno Bistrice.

ČEŽNJA I BOL

(majkama koje još čekaju vijesti o nestalim sinovima)

Postala sam gar
Srca čežnjivog iščekivanjem
Barem da nađem jednu kost
Oplakivala bih te kao Ajkuna Omera.
Beskonačno čekanje
Pričam sama sa sobom
Grizem se za usne
drhtave
Plačem od bola
Izvor sam suza
neiscrpljen.

Kao valovi mora talasali smo povrh stijena
Proljeće svake godine kasni
Labirintski putevi
Za naše sinove.

Samo su mi magle
ispunile oči.
Gdje si, gdje se raspadaš?
O, sine moj?

Osman Goranci (1956)

Rođen je i živi u Prizrenu. Novinar, pjesnik, TV urednik, dramski pisac, posebnu strast ima prema planinarenju. Dobitnik mnogobrojnih nagrada za poeziju i dramska djela. Njegove najpopularnije drame su: „Žena direktora”, „Dama sa maskom”, „Aufwiedersehen herr Dili”, „Medeni mesec”, „Ljubavnici”, „Kad voz kasni” i „Autobus ode”.

DJEVOJCI KOJA SJEDI NA BALKONU

Svako jutro
Ona pije čaj na balkonu
I zelenilom svojih očiju
Zalazi
Među cvjetove
Gdje se odmaraju umorne ptice
Preko puta sjedim i gledam
Iz jutarnje rose izvire
Nema pjesma

Svako podne na balkonu
Ona čita knjigu
A cvjetovi šapuću među sobom
Hiljadama duginih boja.

O, zašto me ne gledaš očima
Okićena vilo
Da rasparčaš moje srce

Poetsko

Jer želim da ti izjavim ljubav
O, djevojko lijepa, što sjediš
Na balkonu
Postat ću gusar tvoje zdravice veselja
Da nepozvan uđem
U tvoja proljeća
Da u tvoj san sebe pretvorim

Svake noći
Ona gladi cvijeće na balkonu
I odlazi u svoju sobu
Dok zvijezde stražare
Razigranom harfom

O, koliko mi je teško
Ubijediti olujne noći

NA POŽUTJELIM SLIKAMA

Gledam je
Na požutjelim slikama
Iz školskih dana
I zaronim u ispovijest
Pjesama mojih
Koje su se rađale
Iz burnih đaćkih snova
Praćene
Kišom i oblacima tamnim
Kad je čarobna princeza poletjela
I ukrala cvijet mladosti
Ostavivši bol i prazninu
U najljepšim danima mladosti

Ljubim je
Na požutjelim slikama
Iz školskih dana
Ljubim zelenilo njenih očiju
Ljubim njenu kosu
Sjajnu i plavu
Njena usta što su vatru
Zapalila
Koja vječito tinja
U noćima nespavanim
Uz sva jutra uplakana

Zovem je
Sa požutjelih slika
Iz školskih dana
Da još jednom obiđemo
Vrtove jorgovana
Da se volimo dok dan ne svane
I dosanjamo snove nesanjane.

SLIKAR

Posmatram
Okvir i bijelo platno
Stoje naslonjeni na štafelaj
Dok uvježbana ruka
Slikara
Hoda po njima
Sa hiljadama duginih boja
Tražeći jezik umjetnosti
O zemlji, o nebu
O moru -
I toplote čovjekovih osjećanja

U jednoj ruci
Drži četku
U drugoj paletu
Odakle se boje slivaju
Izvještavajući
Ekstazu
Njegovih očiju
Koje se kreću
Iz zagonetke u zagonetku
Osvajajući obzorje
I dubinu
Osjećanja
U kulturi
U galerijama
I u izložbi.

USPAVANKA USNULOJ LJEPOTICI

Spavaj, mala -
Razbuktale violine
nemoj da se plašiš
vatre ulaze i izlaze iz nje
paleći pore moga života.

Spavaj
Ispod tvog balkona
Ja ću da stražarim
Dok mjesec prelistava moju priču
O nespavanim noćima.

Ni tajanstveni trubač
Neće da te budi
Ni udisaji ljubavi, pa ni poplave
Mojih suza

Neće te rasklatiti.

Spavaj u oazi snova
I budi se kad te zora
Poljubi
Jer tada će ptice pjevati baladu
Za dječaka progonjenog
Od radosti
Koji se noću rađa
A danju umire

Spavaj, mala.

VOLIM TE, MAJKO

Večeras
Sastavt ću pjesmu
Jezikom cijelog svijeta
Koja preskače mora
I planine
Koja pobjeđuje visine
I vatre
Jača od stijene
Toplija od sunca
slađa od meda
Da je slušaš ma gdje bila
Volim te, majko

Večeras govorim
Srcem cijelog svijeta
Onako kao što sam govorio
I juče
Govorit ću i sutra
Slušam te, majko

O, majko moja
velika,
Gdje god da si ti
I ja sam
I sa vatrom srca
Ljubim te u čelo
Ljubim te u oko
Jer uvijek ću biti
Za tebe i s tobom

O, izvore naš nepresušni
Što držiš u grudima
I čuvaš u duši
Vrednijeg od života
Riječ – SINE.

Večeras
Sastavit ću pjesmu
Željom cijelog svijeta
Srećom cijelog svijeta
Bjelja od svjetla
Brža od zvuka
Veća od duge
VOLIM TE, MAJKO.

Za ponovni susret sa nadom.

Özcan Micalar rođena je 7. februara 1965. godine u Prizrenu, u djelu grada koji se naziva “Tuzsuz”. Ona piše na svom maternjem turskom jeziku. Svojoj poeziji piše o čovjeku, o njegovom bolu o njegovoj radosti – piše o čovjeku koji uvijek želi da dostigne sreću.

*Večeras biću pored tebe biću pjesma
I mirisaću usne stihovima,
Biću sa tobom večeras
Jedna strana mi je vjetar
A druga – zvijezda. (“Mutluluk Rüzgarı” strana 9)*

ONO NAJLJEPŠE I

Kako je lijepo letjeti
Na plavom nebu dok kiša pada
I pomiješati se sa kapima kiše!
Dok oblak diše.
Kako je lijepo
Biti smješten među rosnim lišćem
I mahati krilima nade čekajući zoru
Kako je lijepo,
Kako je lijepo!

Dosta je bilo
Moja vatra čežnje
Gora je od rastanka
Srce mi gori
Jer te više nema
Raskida strela
Zabija se u dušu,
U srce koje krvari,
Dosta je bilo, brate
Puknuću
Sudbo moja.

TRČIMO KA LJUBAVI

Magična krila ptica
Razbijaju oblake-
Prekrivače neba

A sunce jutarnje, svakoga dana
čisti prljavštinu kamena
umornog od grijehova.

Dan po dan raste ljubav kao lavina
Kao vez na srcima
I čelik na zglobovima,
Priroda cvijeta
Čovjek postaje univerzalan.

Ne dozvolite da oluja bude u vama
Ne razapinjajte godišnja doba,
Zalijte cvijeće nade
Da bi smo dostigli ljubav
Trčimo ka ljubavi
Kao Leyla i Medžnun...

MOJA UČITELJICA

Volim te više od svog života
Nedostaje mi osmijeh tvoj
Poput sunca na praznicima
Moja draga učiteljice.
Pričaj nam bajke
Rado ćemo te saslušati
Rješavat ćemo zadatke
Nećemo te uznemiravati.

PJESMA O DJETETU U SLIKAMA

Ispružilo je ruke,
Ne mogu se otresti!
Čežnjivim očima
Gleda u to, jadnik.
To se vidi po tvojim suzama
On želi nešto da kaže,
Dijete na slikama je tako tužno,
Toliko plače iznutra...

Ogorčeno na sudbinu

Bilo je sretno
Bilo je zaljubljeno u zelenilo prirode.
Slavuji bi mu pjevali
Noću, na mjesecini,
Bilo je kao da razgovara sa zvijezdama,
Kao da je bilo ogorčeno na tamu.
Sa prijateljskom olovkom
Pokušalo je da ometa Gulistance,
Nije uspelo
Nije moglo putovati kao ptica,

Nije moglo da leti na plavom nebu,
Kрила su mu bila slomljena,
Bilo je ljuto na svoju sudbinu i život:
Jer je izgubilo voljenu osobu...

Sa turskog preveo i prepjevao:
İskender Muzbeg

İskender Muzbeğ

Rođen je 1947. godine u Prizrenu. Diplomirao je na Pravnom fakultetu u Prištini. Jedan od osnivača i prvih novinara turskog časopisa Tan, Živi u Prizrenu.

Objavio je : Yanan Sevgiler , roman; Kaynak , pjesme za djecu; Sevil, pripovjetke, Yaşamak , pjesme; Veliko oko , pjesme Taşa Türküler , pjesme,...

OBLACI

Donesite mi, oblaci,
Svježine iz daleka,
Zastanite, oblaci,
Moja vas kuća čeka.
U virovima rijeke
Umijte lica siva,
Sa krčazima punim
Zaplovite vrh njiva.
Jer žedna zemlja zove
Da padne kiša plava,
Neka nabuja pšenica,
Neka poraste trava.
Samo u onu ulicu
Gdje igraju dječaci
Sa krčazima kiše
Ne dolazite, oblaci.

DJEČJE OČI

Dječje oči uplakane
Dječje oči nasmijane –
Dva duboka vrela bistra,
U svakome zvijezda blista.
Dječje oči zasanjane
U visinu zagledane
Sa zvjezdanog zlatnog mosta
Iščekuju dragog gosta.

DJEČJE ŽELJE

Dječjoj želji nema kraja:
Jedno dijete želi zmaja,
Drugo voli sladoled,
Treće put u nedogled.
Jedno bi da sunce lovi,
Drugo bi da morem plovi,
Treće se na izlet sprema...
Dječjoj želji kraja nema.

Pjesme sa turskog prevela: Dr. Lamiya Hadžiosmanović

PROZOR

Život je jedan prozor
Kroz njega ćeš vidjeti kišu, grad,
Kako se skraćuje život ...
Ti dijete moje kroz prozor
U nebo, u zemlju gledaj,
Nek' raste tuga onih
Koji voljeti ne znaju.
Život je prozor
Sa staklima čistim,
Sa staklima zamalgljenim.

BALKAN

U meni vulkan.
Zašto je ovaj Balkan
Sve više u krvi što je noć duža?
A njemu dolikuje samo ruža.
Život – to je smrt
Uzmi koliko ti drago
Ruši što više, ognjišta ruši...
U meni vulkan
Revolta,
Zašto je ovaj Balkan
Umjesto ljubavi pun mržnje
I krvi?...
Želim se obratiti precima mojim
Koji leže mrtvi u ovoj zemlji,
U grobovima
Na Vardarskom polju,
U konjičkim trkama Kumanova,
Na Kosovom polju;
Želim da se obratim još nerođenoj djeci
Crtajući im kartu ljubavi
Od prošlosti ka budućnosti.
Želim pozvati sve bližnje moje
I sve ljude
Celoga dana
Kao što je pozvao Mevlana:
“Dođi...Opet dođi...”
Budim se,
Oslobođen strašnih snova
Umoran i rasejan
U kostima mi glas oružja
U kostima mi top, i puška, i štit, i mač
Budim se,

Gorim,
Gasim se,
Polivam cvijeće žudnje za ljubav
Želim brisati prašinu mržnje
Al u meni praznina,
Kamen,
Vlažna crnina,
U meni vulkan
Vatra gori
Zašto je ovaj Balkan
Sve više u krvi što je noć duža?
A njemu dolikuje samo ruža.

(sa turskog jezika preveo i prilagodio: autor)

Kujtim Pačaku rođen je 1959. godine u Prizrenu. U Prištini je završio studije na Akademiji umjetnosti – Odsjek za muziku i postdiplomske studije iz muzičke pedagogije. Radio je kao novinar dopisnik za mnoge evropske novine i medije. Autor je nekoliko knjiga pjesama i drama. Preminuo je 2018. godine

SAD KAD SAM DALEKO

Sad kad sam daleko
Niko mi ne kuca na vrata
Niti me zove na jutarnju kafu
Ti možda misliš da sam ja dobro
Ali varaš se!
Sad kad sam daleko
Niko te ne prati na romskim svadbama
Niko ti ne pokazuje kako se slavi bibi
Ti možda misliš da sam ja dobro
Ponovo se varaš!
Sad kad sam daleko
Nemaš s kim da plešeš
Uz dirljive zvuke španskog venga
Ti možda misliš da sam ja dobro
Dokle ćeš da varaš samu sebe?
Glad

Pláč djece nikako da prestane
Ni ove večeri
Miris komšijskog jela
Ni večeras neće im napuniti stomak
Kad je srce zaleđeno
Nema tog proljeća koji će ga istopiti...

Crna pjesma, crna majka

Majko, gdje su mi braća?
Ubili su ih!
A gdje je otac, majko?
Nije se vratio!
Ni kućni pas se ne čuje!
Otrovali su ga!
Majko, zapjevaj mi pjesmu!
Glas mi je promukao, sine moj!
Daj mi malo hljeba, majko!
Nemamo ni trunke hljeba!
E pa što ćemo jesti večeras, majko mila?
Zagrist ćemo našu bol
I napiti se suzama.

Kad Rom voli

Kad Rom voli
Po čiči zimi lastavicama
Prekida selidbu
Kad Rom voli
Zatresa leju uspavanog cvijeća
Da im da dobru vijest
Kad Rom voli

Zaleđenim potocima
Poklanja ludost talasa
Eh, kad Rom voli...
Ah, kana kamela jekh rrom...

Boja
Zašto se plašiš, zašto se kriješ?
Stidiš se boje tvoje kože?
O, čovječe!
I tebe, i mene, i one ostale
Stvorio je Bog.
Slušaj!
Pod bojom tvoje kože
skrivena je duga,
unutar tvoje duše.
Zato, glavu gore!

Tyran Prizren Spahiu, rođen je u Prizrenu 1954. godine. Univerzitetsko obrazovanje na Univerzitetu u Prištini - engleski jezik i književnost. Autor je raznovrsnog književnog stvaralaštva proze i poezije. Živi i stvara na albanskom i engleskom jeziku u Prizrenu.

BUDUĆE GNIJEZDO

Ponoć, beskrajni svemir svjetlucavih ljepoti
Nada, osjećaji osjećaju
tišina grli moje biće
nakon vina, pijanstva predajem se samoći.

Da li ću djevicu nježnosti upoznati
živi u mislima moj beskrajni san života
zvukovi prirode svjedoče o tišini
ona i ja ćemo se predati vatrenoj stihiji.

Iza vodopada primjećujem siluetu
da li je to plesna slika u mozgu ljubavnika
da da, ona hoda u mom smjeru
cijelo tijelo mi se trese u ovom trenutku.

Nada mog života, prelomno zatišje
odjevena u najljepše boje zelenila
donijela je uzbuđenja i prohtjeve
emocije izdaju izvor natprirodne tišine.

Ide djevica, čuju se ponoćni zvuci
koljena, noge me izdaju
širim krila kao lastavica
nećujno ulazimo u gnijezdo budućnosti.

JEDNOG DANA ĆEMO BITI PRAH

Molim te nemoj gnječiti moje osjećaje
oni su čisti i vrlo ljudski
jedina duhovno stanje koja me čini ponosnim
s'toga vas molim da suzdržite vaše uvrede.

Nisam sklon vrijeđati ili biti vrijeđan
prihvaćam kritike prijatelja
otvoren sam čuti oluje korisnih namjera
ali ne dam se duginim bojama.

S' lijeve strane saraja
put vodi u djevičansku prirodu
emigrirati ću u tu zemlju
kao lasta letjet ću čak u mislima.

Možda uspijem sagraditi dvije šupe
ponijet ću sa sobom sol i brašno
hrana na svježem zraku, okus izvorske vode
nijedno biće me ne može spriječiti u ovome.

Dokumente ću baciti u vatrenu stihiju
više nego slobodno živjet ću ostatak života
miran, otići ću u savršenoj tišini
posmrtni ostaci će jednog dana biti prah i pepeo.

STIGAO JE POSLJEDNJI POSLANIK, MUHAMED S.A.S.

Jasnost, smirenost, nadahnutost
Jednostavan, više nego skroman
pažnja koja stimuliraju osjećaje
njegova svojstva također obogaćuju čovječanstvo.

Jeste uzvišen na sedam nebesa, On, ogledalo velikodušnosti
visok, vlasnik samokontrole
primjer posljednjeg Poslanika koji je došao svijetu
ljubav, smirenost, velikodušnost se prelilo globusom.

Bio je, i jeste slikar čovječanstva
uzorak, izvor, zrak za vjernike
znanje koje zrači poput sunčeve svjetlosti
toplinski duh koji trasira put generacijama.

Muževan, čist kao prve pahuljice
odlučan, hrabar, neuporediva iskrenost
ušao u srce tečeći u venama vjernika
Njegov se primjer spominje s predanošću, zračio je Plemenitost .

Vrata budućnosti su se otvorila, neprijatelji su se srušili
slava kao glas svjetlosti širio se posvuda
stizali su preko Džibrila ajet do ajeta
Monoteizam, vjernost, ljubav, jednakost, krajnji cilj za čovječanstvo.

ARISTOKRATA GRADA!

Ti, koji pravdu tražiš
piše stihove poezije
ti, koji snove održavaš
siješ sjeme slobode
tražiš ljubav u stihovima
obučen kao u srednjem vijeku
lutaš bulevarima
glavu nikada ne spuštaš
oluji kancelarijskim pacova odupireš
ti, koji ponos nadjačavaš
slomljeno pero ponovo koristiš
svako jutro te viđam
srčeš kavu
cigarete na stolu i jučerašnja štampe
jakna oslonjena na stolicu
blago rascijepljena, zgužvana još uvijek je nosiš .

Ti, koji izlaziš iz knjižare sa kupljenim knjigama
miluješ mirisna slova
nastavljaš sa polu praznom šoljom kave
ti, koji posljednji gutljaj uživaš kao prirodni nektar
pališ polu-cigaretu , dim te napada
muči te kašalj, ustaješ ponosan
ne predaješ se lokalnim tajkunima
zaobilaziš guvernere
stranke nadjačavaš
ti, koji se klanjaš mučenicima
duša te boli za nestale tokom rata
ti, koji prebivaš sa siromasima
razgovaraš sa beskućnicima, ti, pjesnik časti
vlastita avangarda
ti, posljednji mohikanac, ti, Boem umjetnik vaspitanja ...

Gazmend Beqaj je rođen 1962. godine u Prizrenu. Diplomirao je na Prirodno Matematičkom Fakultetu Univerziteta u Prištini. Objavio tri knjige poezije: „Da pišeš o ljubavi“ (Të shkruash për dashurinë), “U prstenju vremena“ (Ne unazat e kohës) i “ Zbrkane emocije” (Pështjellim Emocionesh .

DOBRI ČOVJEK

Probudio sam se rano
Oprao sam lice
Hladnom vodom
I pogledao se u ogledalu...
Tamo nije bilo čovjeka
Koji je vjerovao u izgovorenu riječ
U datu riječ
U duh žrtvovanja
I milosrđa
U pokajanje čovjeka
Uhvaćen u osjećaju krivnje
I njegove beskrajnje ljubavi
Više ja nisam bio tamo
Nezahvalni valovi života
Puni intriga i neznanja
Puni ponosa i licemjerja
Drugog čovjeka
Doveli su tamo...

U ogledalu razočarenja
Vidio sam
Čovjeka koji više ne vjeruje
U razlog opstanka
Dobrog čovjeka

PJESNICI

Pjesnici žive nešto drugačijim životom
bez dodataka, bez luksuza, vrlo jednostavno
osjećaju bol u tišini
čak i kad žuto lišće padne u jesen

Pjesnici drugačije hodaju, govore, sanjaju
pišući stihove kao da vode ljubav
svoje snove poput poezije stavljaju u boce
u uzburkanom moru duše s valovima i olujama

Pjesnici žive malo drugačije
odvratno potpuno napušteni
zaljubljeni u riječi bez sumnje
uvijek korak ispred svog vremena

DAH DOSADE

Kakvi su ovo crni oblaci
iznad moje glave...
Iznad moje glave
kakvi su crni oblaci ovo...

Sjene straha
da se rastjeraju
kroz prazne ulice moga grada

poput crnog predznaka

poput prokletstva...

Tišina nestalih koraka
kao odjek samoće
dolazi s tugom
do mojih alveola
i do moje duše...

S prozora
Tražim na trgu dosade
izgubljeni osmijeh života
dok strah ljubim u čelo
i nastavljam se boriti jer nemam kud iz svoje kože...

KRAJ MEZARA MOJE PRVE LJUBAVI

Prateći tragove čežnje
Kao suza hladno sjećanje je palo...

Iako je prošlo puno vremena otkako smo se upoznali
Tog maglovitog jesenjeg dana
Kao da sam vidio sliku
Radosni sjaj pun života
Glas fatamorgane
Kako zove moje ime...

Kao da sam potom osjetio
Čudesnu toplinu tijela
I njezine prste
Koji me sramežljivo miluju
Proklinjući kao u krivnji
Tugu sudbine...

U trenu se podigla bijela magla
Nestala je ta magija
I bio sam usamljen i slomljen
Potpuno oduzet
S tužnom čežnjom u srcu
Pored mezara moje prve ljubavi

U KRUGOVIMA VREMENA

To su godine, prijatelju, godine
koje poput lavine nose strasti
dodirujući naše želje
ostavljaju iza nas
komadiće sjećanja
u kasnim noćima
skrhanih duša punih čežnje
i borama na čelu...
To su godine, prijatelju, godine
koje nas kao jesenje lišće
vitlaju lagano kroz život
ogolivši nas tako jednostavno
od svega što smo željeli
poput slomljene mrtve grane
bez radosti, bez riječi, bez papira...
To su godine, prijatelju, godine
koje nam uz jesenji vjetar i kišu
uzimaju sve užitke života
pružajući preko nas
raširene ruke samoće
i podsjećanje na starost
kao izmišljenu
kroz krugove vremena...

Iz zbkre "Pëshjtjellim Emocionesh" – Preveo i adaptirao Sadik Idrizi

Musa Bušrani je 1971. godine u Prizrenu. Završio je Filološki fakultet u Prištini, smjer Književnost i albanski jezik. Objavio je dvije knjige poezije "Izdao sam te, Kosovo" (1996) i "List sanjar", izašla je 2020. godine. Musa Bušrani radi kao profesor u Prizrenu, dijeleći svoju strast za obrazovanjem i književnošću.

LIST SANJAR

Žuti list prije pada s grane
govori svojim prijateljima:
"Ne, ne želim se otkinuti, pasti na zemlju,
da me metlom sakupe, da me u koš bace."

"Usamljen zimi, što ćeš onda raditi?"
Rekoše mu drugi prijatelji sa zemlje.
"Želim ostati do proljeća,
još jednom uživati u proljetnom vremenu."

"To što kažeš je nečuveno,
neponovljiva, vrlo zbrkana stvar.
Mi se razvijamo i padamo,
nikad nismo preživjeli zimu".

"Ovo je moja riječ, riječ jakog lista,
Želim ostati i nikad ne pokleknuti..."
Još uvijek nije završio svoju misao
zapuhao jak vjetar i bacio ga na zemlju.

O GUSARIMA

Želim te jednom vidjeti u knjizi, kao Drijadu.
(vidiš li, ne govorim kao u snu)
kao mjehur na obali rijeke želim te vidjeti
(mada si skratio kosu, takvog te želim vidjeti)
Pomalo nemaran, s čudnim obrvama.
Za sve utopljenike tvojom krivnjom.
Ovo je prva stranica knjige s tobom
Zatim su imena drugih gusara
Na stolu ispred moje tuge.
Posao duhova je fikcija,
I nisi spreman da čuješ nijedno ime.

RUŽNA PJESMA O LIJEPOJ ŽENI

Lijepu ženu možeš vidjeti iz auta,
Pratiti je pogledom,
I samo joj možeš reći mašalah.
Isto tako možeš vidjeti ljepotu,
Čak je prvo osjetiš pa tek onda vidiš,
Iz aviona.
Ali tu dobru,
tu lijepu ženu
Nikad nisam vidio, nikad nisam osjetio,
Osim kad je stala ispred mene.
Bolja od najboljih
Ljepša od najljepših
Mašalah!

ANATOMIJA KRITIKE

Kad je izašla tiha riječ,
nijema,
neizgovorena riječ,
Ti
Si se pojavio na prozoru
i počeo brbljati

Intervju sa povodom : U okviru projekta “Katedra” je uradila četiri intervju sa pjesnicima od kojih slijede dijelovi intervju

Mustafa Balje, književnik

Povod razgovora s književnikom Mustafom Baljeom je objavljivanje njegovog romana-prvijenca “Kazivanje Velikog leptira”. Nakon šest knjiga poezije i jedne koautorske antologije, Balje se oprobao prozom - historijskim romanom. Djelo je, prema riječima autora, proizvod višedecenijskog rada i, svojevrsno je traganje za ljudskim integritetom, slobodom...

- Nakon šest knjiga pjesama, odlučili ste se, i napisali vašu prvu proznu knjigu. Koji je bio povod?

Mustafa Balje: Roman “Kazivanja Velikog leptira”, je nastajao više decenija. Uvijek postoji neka snažna motivacija, poriv, koja ti jednostavno ne da mira. Moja majka Zineta, koje nema među živima (neka joj se Bog smiluje i podari Džennet), mi je mnogo pričala o sudbinama ljudi rodne nam Restelice... Mnoštvo video i tonških zapisa, svjedočenja, kazivanja, usmenih predanja o sudbinama njenih najmilijih, tinjalo je i do prije nekoliko godina pravilo neviđeni pritisak u mojoj glavi i mislima. Osjećao sam teret, po malo i grižu savjesti. Često sam sebi postavljao pitanje, što će se desiti s ovim majčinih pričama, amidže Idriza i emocijama drugih kazivača, kuda će sve te suze nestati, ako se ta kazivanja ne objave. Htio sam da prekinem taj, nama predodređeni, lanac šutnje. Želio sam da ostavim trag i napišem tu knjigu. Taj moj doživljaj, to uzbuđenje je u momentima pisanja bilo čak jače od same kreacije.

Te likove, njihove sudbine, još sanjam, a kada se probudim tragam za odgovorima na kompleksna pitanja: Kako su naši preci krčili put opstanka u najtežim trenucima u periodu od početka 20-tog stoljeća pa do danas. Kako su preživljavali nedaće, golgotu, gurbedžijski život, kako su se mučili izdržavajući svoje porodice, da li su voljeli, čeznuli..., u vremenima tranzicije, od Osmanlija i njihovog odlaska, zatim

uspostavljanja vlasti Kraljevine Jugoslavije, o njihovom životu u novoj Titovoj Jugoslaviji i u vrijeme Rankovićeve strahovlade. Dakle, do negdje sedamdesetih godina prošloga vijeka.

Da ne bude zabune, nisam pisao historiju, jer to nije područje koje najbolje poznajem. Vremenska distanca od pola vijeka je zasigurno uticala da hladne glave ali vrućeg srca, napišem ovo prozno dijelo, da javnosti predočim poetiku moga naroda. Bog mi je dao tu mogućnost, napisao sam tarih rodnoj Restelici i njenim ljudima.

-U pet kazivanja donosite priče o običnim ljudima iz Gore i njihovim sudbinama. Može li se izdvojiti zajednička crta ovih ljudskih sudbina?

Mustafa Balje: Opstojnost, rezistencija, prkos, moralne vrline, ljubav prema najbližima, čovjeku ali i prema rodnoj grudi, zatim slutnja, šutnja i strah, sve su to zajedničke crte mojih junaka; mula Ćazima, Ajšu, Džemala, Nezira Isakovića, Sinana, Čkulja, Asima, Aliju... Ove osobine su krasile gorštace iz Restelice.

U širem kontekstu, teror, zulum, pogrom, glad, migracije, lažna sloboda, više od stoljeća su bili samo dio usmenih predanja koje su naši preci ili stariji ljudi šaputali najužem dijelu familije. Uz išarete su prenosili priče iz prošlosti mlađim naraštajima. Vladari i sistemi koji su se mijenjali u periodu koji obrađujem, su nametali svoje viđenje historije, dok je naš narod bio izložen strahom i šutnjom. Sve je to bilo "začinjeno" nekakvim džentlmenskim sporazumima i memorandumima o trajnom nestanku Gorana, generalno gledano Bošnjaka.

Od 80-ih godina prošloga vijeka pa do danas, polako počinju da blijede te osnovne karakterne crte koje su krasile naš narod u Gori.

A i nije se smjelo pisati, govoriti o sebi, o svom etnosu, o stratištima, nevinu ubijenim i prognanim ljudima. Postojao je moratorijum na istinu. U narodu je bio prisutan, nažalost i dalje je, štokholmski sindromom ili još poznatiji kao sindrom – kada žrtva zavoli dželata.

Intervju Gazmend Beqaj pjesnik iz Prizrena

Povod intervjuja sa Gazmendom Beqaj pjesnikom iz Prizrena je izlazak iz štampe njegove treće po redu zbirke pjesama “Pështjellim emocionesh” (“Zbrka emocija”). Njegove pjesme, životna filozofija i oštar i kritički um o životu i društvu u kome živimo zaslužuju pažnju i poštovanje.

- Ova je vaša treća zbirka pjesama. Po našem utisku u ovoj zbirci više nego ranije vi prevazilazite “esnaf” pjesništva i donosite više filozofskih i umjetničkih detalja u vašim stihovima? Da li je stav da pjesnici trebaju biti intelektualci i umjetnici, neophodan za književno stvaralaštvo?

Poezija je proizvod duše, a ne nešto što se može naučiti, međutim, snažna pjesma koja pretenduje da prenosi poruku društvu, mora u sebi nositi i mrvicu filozofske mudrosti.

Svako ko ima malo poetske duše to može staviti na papir, ali ostvarenu pjesmu može napisati samo intelektualac koji uspije da otkrije svu krhkost svoje duše, preplićući je sa filozofijom i mudročću života.

- U pjesmi “Dobar čovjek” vaša skepsa prelazi u sumnju da u vašem ogledalu ne prepoznajete više čovjeka koji je vjerovao u ljude, datu riječ, ljubav, dobrotu. U drugim sličnim pjesmama kao “Smrt” i sl. donosite sumornu stranu života. Da li je ta skepsa trenutak ili je ona kumulativna na naslagama života?

Ne pišem da bih se dopao drugima, pišem da bih otkrio krhkost svoje duše, da je opišem i razotkrijem i da bi kritikovao stvarnost u kojoj živim.

Nisam ja unosio mrak u naše društvo, kroz svoje pjesme opisujem samo tamu koju sam tamo zatekao jer vjerujem da dijagnozom bolesti činim prvi korak ka njenom liječenju. Stoga na beskompromisan način,

bez kleveta i servilnosti, razotkrivam ovo vrijeme nevjere i pozivam da se ućutka nepravda.

....

- Kakvo je stanje danas u književnosti na albanskom jeziku na Kosovu? Postoje li stvaraoci koje možete izdvojiti i koji po vašem mišljenju prevazilaze nivo nacionalne književnosti.

Nije slučajno da je naslov moje knjige "Zbrka emocija", jer sam ovim naslovom želio da opišem našu umjetničku scenu kao zbrku interesa i individualnih kompleksa sa tvitovima pjesničke nevinosti koji se miješaju sa aromom prizrenske lepinje i ćevapa u poetskoj sceni, gdje svi i svašta pišu i ocjenjuju.

Srećom, mnogo je mladih ljudi koji svojim vrijednostima postižu uspjeh i izvan granica mentaliteta našeg društva i države.

- Smatrate li da su ljudi (čitaoci) na ovim prostorima zatvoreni u svojim krugovima nacionalnog, lokalnog, plemenskog i da ne mogu primijetiti univerzalnost umjetnosti i kulture?

Prava poezija je ljepota koja ne poznaje granice i svako ko se sjeti da je može zatvoriti u okvire nacije ili svog primitivizma, nikada neće postati pjesnik. A ove tendencije su nažalost jako izražene na našim prostorima kao izraz nedostatka inspiracije neznanje i intelektualne i poetičke nemoći.

Intervju Alisa Hamza Alijević

Povod razgovora sa pjesnikinjom Alisom Hamza Alijević je objavljivanje njene druge po redu zbirke pjesama pod nazivom „Carski rez za nevinost”. Ova izuzetna zbirka pjesama donosi novinu i posebnost stila pisanja u odnosu na opus stvaraoca koje smo do sada predstavili u okviru „Prizrenskih susreta pjesnika”.

- Citiraćemo dio vašeg predgovora zbirke: „Bitku unutrašnjeg konflikta dobijam jedino ako od vlastite prosečnosti iznudim nerealnu vanprosečnost, podelim je sa drugima i od najumnijeg spavača iznudim izum. A ja potpuno smireno prihvatim moj prolazni prosek.”. Koliko je unutrašnji konflikt koji ističete snažan, generalno, i kod drugih žena a da one tu bitku gube i ostaju u svojoj prosječnosti?

Unutrašnji konflikt je potpuno prirodna i vrlo važna duhovna hrana. Za svaki osećaj pobeđe potrebna je borba a glavni uzročnik borbenog duha je konflikt, izazvan spolja ili iznutra. Žena često ostaje prosečna zato što želi da to bude, čak i onda kada ona to nije. Njoj prija određena doza slike intelektualne zavisnosti i spremna je svoj izum pripisati muškarcu jer je svesna koliko je njemu to bitnije nego njoj.

Mišljenja sam da se glavno oruđe žene i vanprosečna ženska inteligencija ogleda u pristajanju na definiciju sebe kao prosečne i prihvatanja pomoći, koja joj jeste neophodna. Ženi u određenoj zdravoj meri, itekako prija i koristi njena prirodna krhkost, čak i onda kada je ona ne želi pokazati.

- U vašim stihovima je primjetna crta usamljenosti. Koliko i u kom obliku je usamljenost prisutna u svijetu jednog stvaraoca?

Po prirodi sam dosta društvena. Ipak, za stvaralaštvo su mi neophodni posebni uslovi kreativne usamljenosti. Tako, iz ličnog iskustva smatram da momenat inspiracije nije moguće preneti na papir, ma koliko to

okolini čudno delovalo, ukoliko se ne isključimo duhom, vidno pokazujući rasejanost. To nam, nažalost, stvara osećaj krivice i konstantan napor da ubedimo sebe da ćemo to popraviti i konačno se posvetiti onima koji osećaju da su nas jednim delom izgubili kao prijatelja. Desi se da se najbliži uvrede kada primete da ih ne slušamo pažljivo, a mi doživimo osećaj neshvaćenosti i nerazumevanja drugih za naše potrebe.

Uglavnom, dođe do popuštanja umetničke zanesenosti, prihvatanja okoline, i nađete se na nekoj sredini gde nastojite da ipak ne budete pisac, pesnik usamljenik, već i prijatelj onima pored kojih ste, a nedostajali ste im.

- Ako se vratimo na vaš životni put, rođeni ste i živjeli vana Gore, ne možemo a da se ne upitamo odakle tolika posesivna ljubav prema Gori, možete li nam otkriti dio vaše emotivne veze sa Gorom?

Tačno, rođena sam van Gore i trenutno živim van Gore. Međutim, najvažnije i najemotivnije momente mog života vezujem za Goru. U Gori sam provodila raspust - zimski, prolećni, letnji - a to je kada se sabere, oko tri meseca godišnje, što nije malo. Ono što smatram bitnijim od toga koliko dana, meseci ili godina neko negde provodi je to koliko ga određeno mesto impresionira i vezuje za sebe.

Goru sam vodila sa sobom gde god bih pošla, dok sam sva druga mesta ostavljala za sobom, kada bih u nju otišla. U Gori sam se zaljubila i samo je ona bila moguće mesto u kojem zaljubljenost raste u nepokolebljivu ljubav.

Enesa Koljenović – studentkinja, dobitnica Priznanja Katedre slobodnog uma za prvu izdatu zbirku pjesama

- Recite nam nešto o sebi.

Mogu reći da sam mlada pjesnikinja čija duša pulsira kroz stihove, a moja zbirka "Oči boje espressa" odražava moju duboku emotivnost i vizionarski um. Sa samo 20 godina, moja snaga izražavanja ljubavi u stihovima u nekim trenucima prevazilazi godine. Ljubav koju čvrsto sakrivam prema knjigama odražava žeđ za znanjem i istraživanjem, dok mi miris kiše, pahulje i šuma donose inspiraciju i povezanost s prirodom koja me nadahnjuje.

Zalasci sunca i mladi mjesec pored glavnog lika kojeg u svakom stihu spomenem su moji saveznici u stvaranju poetskih trenutaka i utjecaja na moju umjetnost.

Kažu da je mladost poput neistražene knjige, puna strasti, snova i neograničenog potencijala koji čeka da bude otkriven.

- Vi ste veoma mladi objavili svoje pjesme. Ko vas je ohrabrio da pišete i objavite vaše pjesme? Dali je škola glavna karika koja postiće ljude da čitaju i da pišu?

Moj put kao mlade pjesnikinje nije bio putovanje usamljenih koraka. Još u osnovnoj školi, moj razredni je prepoznao moj talent, što je bio prvi korak ka otkrivanju moje strasti prema pisanju. Međutim, ključnu podršku pružili su mi moji roditelji i drage osobe koje su uvijek vjerovala u moj dar i hrabrile me da slijedim svoje snove. Njihova podrška bila je poput svjetionika u mom životu, osvjetljavajući put ka ostvarenju mojih kreativnosti. Škola jest odigrala važnu ulogu pružajući mi prostor za izražavanje i razvijanje mog pisanja, ali istinska inspiracija i podrška dolazila je iz mog doma, od ljudi koji su me najbolje poznavali i najviše vjerovali u moje potencijale.

- Koliko predrasude u našem društvu ograničavaju da mladi ljudi javno objave svoje pjesme?

U našem društvu, predrasude mogu značajno ograničiti mlade ljude u objavljivanju svojih pjesama. Osim straha od predrasude, postoji i stereotip da je umjetnost nepouzdana i nepraktična karijera, te društvo forsira "stabilne" karijere. Negativni komentari i ismijavanje mogu imati dubok uticaj na samopouzdanje i motivaciju mladih autora, što ih može obeshrabititi da se javno izraze kroz svoje radove. Stoga je važno kontinuirano raditi na promociji podrške i ohrabrivanja mladih autora kako bi se osiguralo da se njihov talent i kreativnost prepoznaju i podstiču, te da se stvori sigurno i podržavajuće okruženje za razvoj njihovog književnog stvaralaštva.

Autor: Ismail Ramović

PRIČE IZ KOMŠILUKA

Profesor Šasivari, me je zamolio da za ovu priliku napišem nekoliko redova o slici koju mi imamo prema našim susjedima . Prema onima koje susrećemo svakoga jutro i kojima iz pristojnosti klimnemo glavom. Jedva da ih poznamo i jedva da nas poznaju. I to traje danima, mjesecima, godinama.

U većini slučajeva vučemo sa sobom predrasude, stereotipe - koje nam je usadilo pleme kome pripadamo a i mi smo sami dali još poneki atribut da bi smo stvorili alibi za ono što smo odredili da je u potpunosti tačno i da su stavovi, posve, koje su nam usadili naši suplemenici u potpunosti tačni i ispravni.

Ali život je nepredvidiv, on ne funkcionira po šematskim prikazima, i po pravilu bez naše volje izlazi, srećom, iz tog ustaljenog klišea. I kada se odvažimo da se zagledamo u komšijsko dvorište , ne zbog nekakve radoznalosti , nego iz želje da te ljude bolje upoznamo, onda se kao u “Matriksu” sve naše predrasude raspadnu i nestanu kao što jak vjetar raznosi dim. Tada zapravo vidimo kolike su bile naše zablude, i da ti obični svakodnevni ljudi zapravo po mnogim parametrima svojom duhovnošću liče na nas.

Šta nas najbolje može spojiti?

Najbolja veza , najbolja spona među ljudima je umjetnost. Umjetnost je univerzalna, ona ,zato što ne poštuje barijere, granice, bedeme, otvara sve pute i nekim posebnim apstraktnim, metafizičkim nitima spaja ljude i približava ih. Tada više nema nikakvu važnost kome se Bogu molite, koji jezik govorite, koga ste pola, i sa kog geografskog prostora dolazite.

Ovdje i danas govorimo, između ostalog, i o umjetničkom stvaralaštvu žena. Ovo je za mene veoma zanimljiva tema, shodno tome da mi je po prirodi posla historija književnosti bliska oblast. Povijest nije bila naklonjena ženama kada je pisana riječ u pitanju . Svaki pokušaj da

žena izrazi svoja osjećanja ili da kaže i govori o događajima iz njene perspektive smatralo se, i smatra se, jeresom neviđenih razmjera. Zbog takve dominantne uloge muškarca kome je eto Bogom dano da on je taj koji će u ovoj bazičnoj umjetnosti imati dominantnu ulogu. Žena je u ovoj oblasti sve do XX vijeka bila u zapećku i na marginama svih književnih zbivanja.

Ovaj odnos nije samo specifičnost našeg geografskog prostora nego bi smo o takvom pristupom mogli da govorimo i za liberalnija i razvijenija društva. Tek će odvažne žena kakve su bile Virdžinija Vulf, Margaret Mičel, Džejn Ostin srušiti taj bedem, razvaliti tu dobro čuvanu odbrambenu liniju.

Nažalost, mnogo će vode proteći, Bosnom, Unom, Drimom, Prizrenskom Bistricom, kada će se neke žene sa našeg prostora odvažiti da svoje misli prenesu na hartiju i to javno prezentiraju, kada će se ukoričiti njihov trud i njihova kreativnost. U bošnjačkoj književnosti u Bosni prva žena će se pojaviti tek na početku XX vijeka, onda će se javiti vakum od pola vijeka, da bi se nakon dugog vremena pojavile druge autorice koje će se latiti pera i pisati svoje priče. Na našem podneblju tek ćemo na prelasku između XX i XXI vijeka dobiti ženske autore.

Žensko književno stvaranje je još pod ozbiljnom lupom sumnje i ta vrsta stvaralaštva se promatra sa posebnim vrijednosnim sistemom(veoma mali broj žena su dobitnice velikih književnih nagrada) kao da se želi dokazati da su one u ovoj oblasti inferiorne u odnosu na muško stvaraoce.

Kada zaronimo u te listove papira, čije su ženski umovi iskreirani, zapravo nailazimo na visoko podignutu estetsku ljestvicu i umjetničke razine do kojih mnogi pripadnici muškog pola ne mogu ni očima da doskoče. Ta nekad vidljiva superiornost ženskog pjesničkog izraza se može tumačiti na različite načine, jedna od njih je ta što to stvaralaštvo nije opterećena bremenom prošlosti i svim onim autorima koji su obilježili književno stvaralaštvo kroz vjekove i neosporno imali uticaje jedni na druge od Homera preko Ovidija, Rumija, Junuza Emreja, Petrarke, Edgarda Alana Poa ...

Ali danas i ovdje sve to u potpunosti gubi smisao jer ovdje pred nama imamo autorice koja svojom poezijom staje ruku pod rukom velikim stvaraocima ovoga doba. Nema poetskih naplavina, kompozicija je tečna, nema robovanju poetskih šematskih formi, rima ne postoji i nije neophodna. Poetika je trodimenzionalna, ima, dužinu i širinu, i sadrži ono što je najbitnije pjesničku dubinu, a to znači da nam šalje vrlo snažnu poruku. Tom poetskom opusu ćete se vratiti iznova i iznova, nalazeći uvijek nešto novo i nešto mistično ali i poetski razigrano u stihu ili stihovima.

I ako još sramežljivo i sa pozamašnom dozom straha žena pjesnikinja, žena književnica, ulaze na veliku književnu pozornicu gdje joj je odavno bilo i mjesto.

“Prizrenski susreti pjesnika 2024” – projekat podržan od strane
Ministarstva kulture omladine i sporta Republike Kosova
Realizovala: **NVO “Katedra slobodnog uma”** – od Januara do Maja
2024. godine.

Zahvaljujemo :

Institutu Yunus Emre u Prizrenu
Knjižari Altera Prizren

Lektor i prevodilac Sadik Idrizi
Dizajn i naslovna strana: *Nadža Šašivari*

Štampa knjižara Altera Prizren
April 2024.

REPUBLIKA E KOSOVËS
MINISTRIA E KULTURËS, RINISË
DHE SPORTIT

